

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор
на пів року	10 кор
на чверть року	5 кор
на місяць	1.70 кор

За границею.

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш молодість, віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім веділь і руских сьвіт
• 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Дамбровського (Хорунчини). Ек-
спедиція місцеві в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані відні
від порту. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
славім» 40 с. від стрічки. По-
дики і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Програма міністерства Феєрварого.

(X) З кінцем жовтня оповістив угорський міністер-президент Феєрварі програму свого міністерства, вельми цікаву і що до способу оповіщення і що до змісту та напрямку. Цікаво іменню, що бар. Феєрварі сю програму проголосив не перед соймом а перед відпоручниками виборчих кругів II-ого округу пештеньського, котрі явили ся в салі міністерства, щоби поорієнтувати ся про політичне положенє з нагоди предстоющего там вибору посла. Але ще цікавіша ся програма що до самого змісту і напрямку. Старий, сідоголовий генерал, вірний слуга монарха, виступає перед угорською сусільністю з програмою, в котрій так голосно звенить демократична нота, що здавало ся, всі поступові живла повинні би відразу прилягти до неї, згроммадити ся під сим прапором. Безплатна наука в народних школах, прогресивний податок особисто-доходовий, охорона робітних верств, обезпеченє від пригод, пособлюване ремесел, віддовженє хліборобів і урядників, материяльне поліпшенє бити духовенства, перехід до інтензивної господарки рільної, удержанє середної власности земельної, витворенє великого промислу фабричного, всесторонні інвестиції на широкі розміри, каналізація рік, будова водних доріг, реформа цивільного процесу, реформа адміністрації, а все на широкі основах загального, рівного і безпосереднього права виборчого!

Так отже програма бар. Феєрварого містить в собі усе, що лише можна сказати поступового і хосенного для подвигнення всіх верств сусільности, просьвіти, промислу, торгівлі, господарства ітд., так що ся програма лицювала би похопним до великих обіцянок опозиційникам, як державним керманічам. Одначе не треба забувати, що тут розходить ся о поборенє противника, котрий також воює вельми популярними окликами, отже треба було піти з ним навзаводи і висунути всякі обіцянки, які відносять ся до ріжних домагань економічних, соціально-політичних, адміністраційних, церковних ітп. А вжеж довершенем сеї многообіцяючої програми є загальне право голосованя, вставленє в програму в тій цілі, щоби приєднати для правительства широкі верстви населеня а особливо робітників, соціяльну демокрацію.

Нічого дивного, що угорська коаліція накинута ся з таким завязем на сю програму і називає се прямим підкупством народних мас. І справді, колиб десяту частину сеї програми введено в житє, тоді Угорщина стала би справденим раєм. Бар. Феєрварі пішов тут у великій часті за прикладом д-ра Кербера, котрий також на широкі розміри заложеною програмою економічною і соціально-політичною старав ся переломити обструкцію в державній радї і відвернути увагу від спорів національно-політичних а звернути на поле е-

кономічних і соціально-політичних реформ. Бар. Феєрварі хоче також клин клином вибнати. Позаяк коаліція уперла ся так завзято на малярській коменді, отже бар. Феєрварі намагає ся загальним правом голосованя розбити малярську магнаторію і впровадити до сойму вступників широкіх верств населеня, а економічними, сусільно-політичними і адміністраційними реформами сподіває ся приєднати для себе селянство, промисловців, урядників, учителів, духовенство, коли знов загальне право голосованя має ему приєднати робітничі верстви.

Свою програмою змагає отже бар. Феєрварі до здемократизованя Угорщини, котра опинила ся наслідком опору і агітації малярської коаліції над берегом пропасти. Він хоче отже широкими масами побороити малярську буту, котра тільки віків верховодила в Угорщині, він бажає на дальше удержати цюво-торговий союз з Австрією, торгово-політичний союз з заграницею, одноцілість армії, згоду між Короною і народом, значить, хоче удержати всі підвалини державного становища Австро-угорської монархії. Ціль отже гарна і велична, але чи осягне він її сими способами, які собі вибрав в програмі, можна що найменше сумніватись.

Бар. Феєрварі дає з одного боку загальне право голосованя всім повнолітнім письменним горожанам, але з другого боку намагає ся обезпечити таки верховладу для малярского живла, позаяк наука в школах народних і військових має вести до змаляризованя інших народностей в Угорщині. Тим способом відтрчує бар. Феєрварі уже з гори всі немалярські народности і его програми, котра як небудь з інших боків таксимпатична, найшла строгий осуд між Волохами, Німцями і Славянами угорськими.

Бар. Феєрварі змагає до утвореня нової більшости соймової. До недавна ліберальна партія була такою парламентарною більшостою, котра піддержувала кожодчасне правительство, поки в останних виборах не понесла такого пораженя, що зійшла до меншости. Але доси навіть та поважна меншість стояла неприхильно під проводом гр. Тиси супроти коаліції, піддержувала правительство хоч в дечім. Тепер зражена загальним правом голосованя стає також ліберальна партія проти бар. Феєрварого, так що він дійсно не має на кім оперти ся. Числить він вправді на утворенє т. зв. поступової партії, котра вчасти буде рекрутувати ся з давних лібералів, але чи ему поведе ся витворити таке поважне сторонництво, можна сумнівати ся. В найгіршим случаю числить він на нові вибори. Одначе о скілько можна вже тепер предвиджувати, не тільки не побідить коаліції, але може понести велике пораженє, а тоді справа пересиленя стає ще труднішою до полагоди.

Промова посла д-ра Евг. Олесницького,

виголошена на засіданню сойму дня 27. н. ст.
жовтня 1905 при дебатї над школами середними.

(Дальше).

Далеко ще гірше як з силами учительськими стоїть річ з підручниками рускими.

Вже минушого року при дебатї шкільній звертав я на се увагу і постановив відповідні в тім напрямі резолюції — однак резолюції ті не прийшли навіть ще під вараду сеї палати і справа не лиш не поступила на перед, але представляє ся нині ще гірше як перед роком.

З початком біжучого року шкільного okazaв ся брак 20 підручників, котрі зістали вичерпані а іменню: 1) Катехизм для I-ої класи, 2) Читанка руска для I-ої класи; 3) Wypisy polskie для I-ої класи, 4) Арифметика Огоновского для I-ої і II-ої класи, 5) Верхрацкого Зоологія для I-ої і II-ої класи, 6) Верхрацкого Ботаніка для I-ої і II-ої класи, 7) Wypisy polskie для II-ої класи, 8) Граматика латинська для III-ої до VIII-ої класи, 9) Вправи латинські для III-ої класи, 10) Грецька граматика для III-ої до VIII-ої класи, 11) Стоцького граматика руска для III-ої і IV. кл., 12) Вправи німецькі для III-ої класи, 13) Істория для III-ої класи, 14) Фізика для III. класи і IV. класи, 15) Минералогія для III-ої класи, 16) Руска читанка для IV-ої класи, 17) Огоновского Хрестоматія для VI-ої класи, 18) Німецька Читанка для VI-ої класи, 19) Німецька Читанка для VII-ої класи, 20) Німецька Читанка для VIII-ої класи.

Нема доси також підручника психології для VIII-ої класи.

Крім того відчуваєсь дуже потреба словарів латинсько-руского і грецько-руского.

Віритись справді не хоче, щоби того рода відносини в шкільництві панували, щоб майже всі підручники були вичерпані.

Се знов нічия вина, тільки ради шк. краєв., котра до сеї справи відноситься з крайним легковаженєм.

Давнійше, коли була лиш одна академічна гімназія у Львові, істнувала ціла комісія до укладу руских книжок шкільних — нині, коли єсть пять руских гімназій, вся та праця здана на одного чоловіка і очевидно, мусіло дійти до таких сумних результатів. До того підручники многи суть перестарілі. — не відповідають ані приписаним дляням, ані станові і вимогам науки, — і не дорівнюють підручникам польським о котрі дбає рада шкільна кр. з великою старанністю.

І се знов подвійні міри в трактованю руского і польського шкільництва, що брак підручників, який вже заходить від ряду літ, не лиш повзить, але і унеможливить під многими зглядами усійшну науку в руских гімназіях.

З огляду на сеї більше як сумний, а прямо страшний стан річи, з огляду на тоє, що ведене руских шкіл середних без підручників взагалі єсть немислиме а дотеперішний спосіб трактованя сеї справи в радї шкільній краєвій злого абсолютно не зарадить, жадаємо утвореня перманентної комісії при радї шкільній краєвій зложеної з фахових педагогів з усіх галузей наук входячих в обєм пляну наукового шкіл середних і ознакомлених докладно з духом і по-

потребами руских шкіл середних і віддання тій комісії укладу руских шкільних пдруччюків.

Коли говорю про потреби спеціальні руского шкільництва не можу полишити квестиї участі Русинів в его адміністрації: Були часи; де мали ми між референтами справ шкіл середних в міністерстві просвіти таких людей, котрі хоч в часті були Русинами і могли мати бодай якесь понятє о потребах руского шкільництва.

Було се в часах, як Русини мали лише одну гімназію — тепер, коли їх мають пять, коли справи руского шкільництва мусять з природи річи прибрати широкий обем, нема в міістерстві ані одного урядника, котрий би розумів хоч троха відносини і знав потреби руского шкільництва. Сумніваю ся навіть, чи пан сей, котрий є референтом тих шкіл, уміє добре по руски читати і писати. То само майже діє ся в інспекторах.

Є се велика аномалія і велика кривда для руского шкільництва. Як оно могло добре адмініструвати ся, коли на горі над ним нема людей знаючих докладно его відносини і потреби. А такими чейже мають бути лише особи рускої народности а до того мужі досвідні на полі руского шкільництва. Тож дуже оправданим єсть наше жаданє до правительства, щоби удержувано при міністерстві просвіти референта для руского шкільництва з поміж досвідних руских педагогів, знаючи докладно відносини і потреби руских шкіл — а щоби тою самою засадою руководжено ся при іменованю для тихже шкіл кравих інспекторів.

Не всім ученикам Русинам можливе ходити до руских шкіл середних.

Після справозданя ради шкільної кравевої було при кінці р. 1903/4 — з загального числа руских учеників 4557 — в руских гімназіях 2173, значить, 2394 руских учеників було в польських гімназіях.

В біжучім році є їх в гімназіях польських знатно більше, а в деяких в дуже знатнім числі прим. в Бережанах 311, Дрогобичі 124, Ярославі 116, Самборі 262, Сяноку 135, Стрию 249, Золочеві 178. Доля молодіжи рускої в польських школах незавидна.

Передовсім упоеліджені сьуть ті гімназії з огляду на руску молодіж тим, що в переважній часті тих шкіл нема системізованих посад для учителів руского языка, а в многих нема сталих катехитів.

Нема системізованих посад учителів рускої мови в гімназіях в Ярославі, Яслі, Коломиї I, Львові IV, V і VI, Сяноці, Перемишлі I, і Тернополі I, в школах реальних в Ярославі, Львові, Тернополі, Станиславові і Снятині, нема сталих руских катехитів в гімназіях в Яслі, Колошіві I, Перемишлі I, в школах реальних в Ярославі, Львові, Станиславові, Снятині. В наслідок того в многих тих школах наука релігії і руского языка не існує майже зовсім, або подаєсь доривочно, від напасти, без хісна для учеників.

А цифри тих учеників так значні, що оправдують зовсім жаданє, щоби они і науку релігії і свого руского родинного языка могли побирати правильно і з хісном.

Крім того сьуть і в західній Галичині в кожній з численних там гімназій розсіяні ученики народности рускої. Не велике число їх в кожній школі середній. Не маю претенсії, щоби для малого числа в кожній школі були системізовані катехити, однак перед двома роками поставив я внесенє в тій палаті, щоби для заспокоєня потреб духовних, для познакомленя з засадничими відомостями під зглядом обряду були системізовані місця двох, а в остаточности хоч би одного катехита гр.-кат. обряду, котрий би обіздив ті гімназії і в кожній хоч би через кількнайцять днів на рік пробуваючи, заспокоїв духовні потреби молодіжи і познакомляв єї з найголовнішими прикметами гр.-кат. обряду.

Се внесене, доси не узгляднене, повтаряю і тепер в формі резолюції.

Коли бесіда про науку релігії, то мушу задержатись на хвилину при справі, яку рівно я вже два рази підносив в тій палаті, а іменно при справі науки релігії гр.-кат. в III-ій гімназії Франц-Йосифа у Львові.

Загальне голосованє в Австрії.

Клич за загальним голосованєм залунав в Австрії на цілім просторі країв, заступлених в державній раді. Примір наче пошесть є є заразливий. З одної сторони пересилене в Угорщині, з другої забуреня в Росії вплинули на настрої народних мас в Австрії. Живемо в таких рухливих часах, що кожний день приносить потрясаючі, далекосяглі новини. Се денервує і приводить в стан роздратованя нетерпячих. Агітація соціялістів доконує решти. Вказують на се, що в Німеччині вже давно заведене загальне голосованє, навіть в Росії надано вже конституцію на его основі, а в Угорщині сам король затвердив правительственный проєкт заведеня загального голосованя — чи тільки одна Австрія має на посьміховиско цілої Европи, оставати і на дальше під клеймом куряльної ганьби? Чи австрійське правительство чекає аж на тоді, як буде завізно? Чи австрійський парламент в теперішнім складі має єще і на дальше коротати свої дні як видимий примір упадку парламентаризму, збудованого на несправедливості курій?

Час і обставини посувають події скоро за собою. В неділю прийшло до великих заворушень в Кракові, до бійки з поліцією, в якій було багато ранних по обох сторонах, а кілька комісарів поліції зранено навіть тяжко. До Кракова поїхав намісник гр. Потоцький, щоби лично розглянути сю справу. Того самого дня, як ми вже доносили, збули ся в Празі великі демонстрації, получені з ексцесами, які повтаряють ся там до нині. Вчора вже о год. 11. рано товпи народа почали громадити ся в місті. На площі св. Вячеслава студенти братали ся з робітниками і присягали собі підпомагати ся взаїмно. Студенти в числі 500 відбули віче, на яким прокламували університетський страйк аж до заведеня загального права голосованя. Перед німецьким театром прийшло до бійки з поліцією, при чім хтось з товпи стрілив. Тоді виступило військо і обсадило ціле місто, яке виглядало як военний табор. З провінції прибуло 2.200 вояків для зміцненя праскої залогі. Нині має стати оголошений виїмковий стан в Празі. Коло год. 1/2 8 вечером прийшло до нової перепалки між товпою а війском. На площі Вячеслава товпа почала визивати уставлене там військо. Тоді улани виконали шаржу і багато осіб потратували. Рівночасно з бічних улиць піхота виконала атак на товпу багнетами. Много осіб тяжко ранених. За пів години пізнійше прийшло до бійки під міським парком. І тут військо пішло на багнети і поранило багато осіб. На передмістю Виногради демонстранти порозбивали всі ліхтарні, так що темнота залягає улиці. О год. 10 вечером мало там прийти до бійки з війском, в якій військо дало сальву до демонстрантів; подробиць нема єще.

Важний є комуїкат чеського намісництва до населеня, який оголошено вчора. Відкликуючи ся на правительственну енуціяцію в Wiener Abendpost (подамо єї пізнійше за для браку місця — Ред.), підносять комуїкат, що она виразно стверджує, що правительство заняло ся квестиєю здійсненя виборчої реформи, згідної з духом часу, однак zarazом зазначає, що не допустить до нарушеня законів. Є се власним інтересом сфер, домагаючих ся загального голосованя, щоби легальностию поведеня доказали свою політичну дозрілість, як перше услівє такої далекосяглої реформи. Дальше зазначає комуїкат, що на жаль в Празі збули ся переступленя законів, які не мають і не повинні мати нічо спільного з виборчим рухом. Навіть стріляно до органів безпечности і їх розпорядженям ставляно опір. Намісництво остерігає перед таким поступованєм якраз в інтересі виборчої реформи, бо інакше правительство мусіло би прийняти ся за найострійші міри.

Передвчера в понеділок панував також в Празі зовсім революційний стан. Численні бійки з поліцією і війском мали такий вислід, що кілька осіб померло від одержаних ран, а ратункове поготівлє осмотрило 47 тяжко а 180 лекше ранених; 130 осіб арештовано. З вояків 16 одержало рани. Війско стягнуто з улиць доперва по

11. год. в ночи, однак стояло цілу ніч в поготовлю, а патрулі поліції і жандармерії ходили цілу ніч. Оба театри, німецький і чеський мусіли перервати представленя і фактично не грають вже від неділі.

Не менше важними для розвою борби за загальне голосованє є енуціяції зальцбургского маршалка і намісника, до яких прийшла депутация робітничої демонстрації, яка відбула ся при участі поверх 5.000 осіб. Маршалок др. Ебенгох вказав на голоси дневників, які доказують, що правительство працює над далеко ідучою виборчою реформою. Що до себе, маршалок признав загальне голосованє за дозрілу вже реформу, яка не дасть здержати ся довше. Однак маршалок думає, що наперед належало би перевести виборчу реформу до парламенту, а пізнійше до сойму. Намісник Гандль заявив, що не є уповажненій до декларації іменем правительства, якого становиско є звисним з комуїкату в дневниках, однак: що до своєї особи думає, що розширенє виборчого права на верстви, які єго нині не мають, є квестиєю, якої вже не можна усунути з дневного порядку. Засада загального голосованя не находить вже майже нігде опорю в публичній опинії, бо є оправдана так економічним розвоєм, як і поступом просвіти та політичного виробленя найширших верств населеня. Соціялістична партия спознала першу часть сего трудного проблему, що пересвідчила опинію про конечність виборчої реформи. Труднійша часть наступає тепер, як погодити засаду рівности в національними, історичними і культурними інтересами.

Сю послідну квестию хотять в Галичині польські демократи полагодити... устробнем пятої загальної курії до сойму! Уже нині сей марний проєкт виглядає супротив подій і опинії в цілій Австрії — сьмішним, а в короткім часі стане хиба монструальним...

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о присднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: *Дмитрия Великомучен.*; римо-кат.: Севера, 4 Корон. В четвер: руско-кат.: Нестора муч.; римо-кат.: Теодора.

— **Державна рада** — як доносять віденьські дневники — має зібрати ся дня 28. с. м. На першій засіданю бар. Гавч зложить заяву що до виборчої реформи.

— **Забазова комісія тов-а „Сокіл“ у Львові** устроєє в суботу дня 11. с. м. великі вечерниці з танцями, в комнатах „Рускої Бесіди“, на котрі запрошує всю місцеву і замисцеву інтелігенцію. Вступ від особи 1 К. Початок о 8 1/2 год.

— **3 „Взаїмн. Пом. учителів“.** Дня 1. с. м. відбули ся в Золочеві довірочні збори товариства „Взаїмна Поміч галицких і буковинських учителів і учительок“. Збори отворив п. Галуцький, який описля пояснив, який буде хосен для учительства з того товариства — заохотивши до заснованя „Відділу окружного“ для округа шкільного Золочів. Опісля висало ся до товариства згл. его золочівского відділу 12 членів звичайних а 4 спомагаючих і вибрали з помежи себе виділ а то: голова: Семен Наливайко, заступник Йосиф Туркало, секретар Ізидор Бучацький, касиєр Стефанія Галькевич, контрольор Лука Семчишин. Заразом рішили збори внести просьбу до центральної дирекції о повідомленє приваложної власти. Вкінці відбуло ся засіданє „Руского Товариства педагогічного“, на котрім обговорено важні справи сего товариства.

— **„Комар“ перестав виходити.** П. Бруно Гіжовський, редактор гумористичного 2-тижневника „Комар“, оголосив, що з причин від него независимих замикає видавництво на необмежений час. Причиною сего, як можемо догадувати ся, був брак платних передплатників. Звісна річ, що наші люди дуже люблять читати газети, але страх не люблять платити. Ані їм в гадці, що одно число газети коштує кількадесять реньських, які з неба не впадуть видавцеві в руки. О скільки знаємо, від смерти бувшого видавця

і редактора „Комаря“ висіли на сім видавництві грубі довги, з яким нинішній редактор мусів бороти ся з напруженням сил, аби не дати упасти одинокій рускій гумористичній часописи. Однак пес Hercules contra plures, а вина упадку „Комаря“ спадає на несовісних передлатників.

— **3 драм. товариства ім. Котляревського.** Звичайне засіданє Виділу Товариства відбуде ся в четвер днє 9. с. м. о год. 7 1/2, вечером в кімнаті „Рускої Бесіди“. Точки дневного порядку є великої ваги, тому п. виділових просить ся о конечну участь.

— **Красва рада шкільна** затвердила вибір Володимира Коріневича, управителя 4-кл. школи в Коломиї, на представителя учительського звания до окр. ради шкільної в Коломиї і вибір Вікт. Кпановського, директора 3-кл. виділу школи муж. в Перемишлі, на представителя учительського звания до окр. ради шк. в Перемишлі; — іменувала в народних школах: кс. Тад. Сятецького учителем рим.-кат. релігії в 6-кл. муж. школі в Жовкві, Олену Шуйську учит. 5-кл. шк. в Цирци, Фел. Горжицівну учит. 4 кл. школи жін. полученої з виділовою в Тернополі, Марию Пуликовську учит. 4 кл. шк. в Винниках; управителями 2 кл. шкіль: Мих. Зарембу в Доброшні, Волдєл. Душика в Годовиці, Вас. Храпливого в Лисівцях, Ант. Фірлю в Триньчї, Фр. Мися в Охотницї, Юліана Лежохувського в Підністриянах; учительками 2-кл. шкіль: Ів. Красуцку в Годовиці, Ольгу Клямкевичівну в Наварї, Мар. Іжацку в Тростянци, Каз. Лежохувску в Підністриянах, Фр. Журавску в Дублянах; учителями (льками) 1-кл. шкіль: Мар. Чапковску в Кульматичах, Андр. Мидляка в Кологурах, Ів. Малушинського в Слєдєйовичах, Волдєл. Новицького в Лежанівцї, Петра Островського в Черкасах, Мах. Грицину в Рогівцї, Леок. Туряньску в Новошинах, Ів. Брожка в Рожанцї, Мих. Сенішо в Сїтїховї, Ром. Тураша в Хотиньцї, Фр. Капустку в Войпаровї.

— **Вісти з перемиської єпархії.** З причини ревізійної о. Дмитра Кучерба з Сївяви з одержаної презенти на Одрехову, приятї до нової пропозиції на тоту парохію; о. Петро Дуркот (старший), Захар Чеснок, Ант. Мендяньский, Гр. Макар, Волод. Вахнянин, Волод. Калужняцкий, Волод. Венгрянович, Петро Ясеницкий, Мих. Юрчакевич, Ант. Криницький, Мирон Лаворишак і Ем. Крайчик. — Канон. інституцію дістали оо.: Орест Папп на Новосїлки, Іван Товарицький на Ляшки мурованї, Стефан Козбур на Цариньске, Роман Стеців на Липє, Андрій Наконечний на Заміхів і Мих. Гробельский на Прелуки. Сотрудниками назначенї оо.: Теодор Піх в Сяноцї, Волод. Дуб в Ярославї, Север. Ільницький в Дахноє, Іван Клюфас (самостійне) в Постолові і Філарет Яминьский (самост.) в Цвїржі. — Завідательство в Берегах горішних дістав о. Михайло Ільницький. — Від конкурсового іспята увільненї оо.: Ігнатій Калужняцкий і Семен Борис. — Килош. відзнаки одержав о. Бронислав Гоцький в Островї. — Правительство назначило дотацію на дальший рік для сотрудников: в Мшаїні, Новїй Веси, Бутинах, Радванцях і Добровлянах. — Речинець для рукополаганя в єреї назначений на день 12. грудня. Просьби належить внести до 1. грудня.

— **Для бідного ученика** VI кл. гімназ., що находив ся тимчасом в прикрім положеню, зложили на мої руки: Ви. П.: Т. Ревакович (Львів) 3 К, др. І. Копач (Львів) 1 К, М. Горденський (Нове село) 10 К, В. Яворська (Колодрїска) 2 К, М. Абрисовська (Галич) 2 К, І. Олесницький (Переволока) 3 К 2 20 с, Лисинецький (Космач) 2 К, А. Макухова (Тернопіль) 2 К, Ю. Ковшевичева (Станиславів) 5 К, М. Долгун (Перемишль) 4 К 5 с, Е. Г. (нечитке письмо Бірча) 2 К. Крім сего збрала Ви. П. Коцовска між знакомими 14 К. — Разом 50 К 25 с. Іменем сего ученика складаю всім ласкавим Добродїям щирю подяку. — *Володимир Бірчак* учитель П. гімназ. у Львові.

Всячина.

— **Соціалістична демонстрація у Львові.** В салї Данка при ул. Шайнохи відбули ся вчєра збори, скликаві соціал-демократичною партією в справі загального голосованя. В зборах взяло участь около півтора тисячі осіб. Реферував п. Ганкевич. Кому було душно в салї виходив на улицю і там міг слухати другого реферату в тїй самїй справі. До зібраних кілька сот людей на улицї промовляв з драбини під ліхтарнею п. Коркєс. Що хвиля то в салї то на улицї бито оплески, то викрикувано „ганьба“ або „віват“ після того, як забало ся крїкнута першому. Збори скінчили ся о 9. год. вечер, почім всі посунули товпою на Ринок. По дорозї зросла товпа до півтретя тисячі голов. Там знова промовив др. Діамант і візвав розійти ся. Але товпа рушала ся лавою в напрямї ул. Краківської і там стрїтила двох комісарів поліції. Напастованї комісарї змагали видїстатися з товпи, аби оминуть побитя, до якого могло прийти в кожній хвилї. З клопоту видобув їх відділ кінних і піших поліціянтів, котрі надїгли з боку і добутими шаблями розїгнали товпу. Ще раз за хвилю витягнули поліціянти шаблї, коли де-

монстранти почали кидати в них каміннями. Полїція ранила якихсь двох демонстрантів, одному розтяла руку а другому лице. Обох осмотрювала ратунова стация. З Ринку утала ся товпа на ул. Академічну, а звідтам на Марійську площу, але по дорозї зменшала, а рештки розїгнала поліція около 11. год. в ночи.

— **Процесова язва.** До одної трафіки в Перемишлі зайшов селянин з Вишатич і зажадав папіроса за 2 сотики. Одержавши єго він відійшов. По якімсь часї вертає ся і каже, що не дістав з 10 сотиків належнї єму решти. Розпочав ся спір, бо жид каже цілком рішучо, що одержав лиш 2 сотики. Селянин відходить вкінци, грозячи, що запізве за то трафіканта до суду. Налаканий жид посилає за селянином, дає єму спірних 8 сотиків і просить, однако безуспішно. Селянин упер ся. На загальне зачудованє, найшов ся в Перемишлі дійсно адвокат, що приймив ся веденя такого процесу і вїс до карного суду жалобу о дефравдацію в сумї 8 сотиків. Однак на тїм не конєць. Жид, щоби ратувати ся від грозячого єму „ещє-стїя“ удає ся з своєї сторони до другого адвоката, вносить жалобу о обиду чєсти, довершену обжалованєм єго о дефравдацію 8 сотиків і посилає свого заступника. Вислідом була судово розправа і увільненє обох сторін. В наслідок того селянин стратив два дни дорогого часу, зробив 44 кілометри дороги і заплатив адвокату 2 корони, а жид стратив один день часу і 6 корон, заплачених своему адвокату. А всео то задля марних 8 сотиків!

— **Зелїзнична обструкція в Чєхах.** Страйковий рух на державних залїзницях в Чєхах ширить ся дальше. До недавнї брали в нїм участь лише чєскї народні соціалїсти, тепер пристали до страйку також залїзничї функціонарї, котрі належать до народно-їмецької організації і соціалнї демократи. Страйк розширив ся також територіяльно, бо коля перше приміювано т. зв. „пасивний опір“ лишє на стациях копалень вугля в Бірє і Дукє і змагано завести неправельний перевіз вугля з тамошних копалень, то нинї до поклик страйкових провідників прилучила ся до страйку залїзнича обєлуга також на інших шляхах, а головно на великих стациях в Пільзні, Бодєнбаху, Празї, Сьміховї і Нусї та своєю повільністю доводить до опізнюваня не лишє товарових але і особових поїздів. Позавчєра прим. наслідком пасивного опору служби, занятої на залїзничім двірцї в Празї, особовий поїзд, котрий повинен був відїхати о г. 9. мїн. 58 рано, відїхав аж о 11. год. 15 мїн. в полуднє. Як доносять з Празї до відєньских часописєв, радник двора Марєк, директор залїзниць, в товариствї висших урядників, довше як годину приглядав ся з перона поведєню служби, яка пересувала вагони, та машинїстів і палачів, котрі стояли на льокомотивах. Пересуванє вагонів відбувало ся незвичайно повільно, а коли директор Марєк взивав службу до скоршої роботи, она покликнула єа на інструкції і робила своє дальше. — Як доносять з Празї і з Пільзна, між манїпуляційними урядниками низших ранг проявляє ся також агітація за страйком. Страйкуючі функціонарї залїзничї жадають підвищеня плати о 20 проц. і управильненя часу денної праці.

Посмертна оповїстка.

— **Євгенія Кинаш**, жінка пароха в Рїпневї, упокоїла ся днє 3. с. м. по довгїй недузї в домі своїх родичів в Полтві в 30. році житя. В. І. п.!

Телеграми

з дня 7. падолиста 1905.

Гельсінґфорс. Фінляндский сенат дістав порученє, сейчас оголосити знесенє цензури і виробити закон про свободу прася, зборів і стоваришенє. Сї закони мають бути готові до скликаня сойму.

Прага. Між робїтниками а державною залїзницею прийшло до згоди. Рух залїзничих поїздів вже відбуває ся правильно.

Будапєшт. Урядники комтату в Кошпцях казали замурувати мешканє жупана, аби тим чином не допустити до єго інсталляції.

Відєнь. На вчєрашнім загальнім вічу почтових урядників ухвалєно жадати заведеня 35-літної служби і службової праґматики.

Іркутск. Оголошено ту военний стан.

Цєтинїя. Чорногорский князь зарядив вибір депутатів, котрих скликано на 6. грудня.

3 нашого театру.

(„Міцани“ — М. Горького).

(Дальше)

В родинї заможного цехмайстра малярско-го цеху Васїля Васїлєвича Безсємїонова (п. Гем-

бицкий) ведеть ся завзята борба поміж двома таборами, поміж представителями двох сьвітїв. З одної сторони стоїть сам Безсємїонов, упертий, беззглядний, матеріалїстичний старець, з другої сторони його діти: бувший студєнт Петро (п. Стадник), молодець безперечно легкодушний, але все таки рветь ся очивидно до сьвітла, до чогось висшого і шкільна учителька Тєтяна (п. Рубчакова) стара панна, нещаслива, осамочєна людина, котрій сам батько знищив всяку надїю на поправу долї. До дітїй прилучаєть ся ще й вихованєць Безсємїонова машинїст Нїль (п. Махнїцький), людина з сильно виробленою індивідуальністю і власними поглядами. Між тими трєма особами і Безсємїоновим іде завзята борба, бо старий, глядячи на сьвіт крізь окуляри матеріалїзму, не хоче нїяк розумїти ідеальних часосом і молодецьких поривів своїх дітїй, а виступає проти них з такою завзятою беззглядністю, що вона мусить викликати реакцію. Він любить дітїй, се правда, але мабуть тою дивною любовю, котра не дозволяє прощати їм хиб, а каже карати їх за се без — застанови. Молоді відчувають се як кривду і певно в неоднім слушно — звїдєсї й прикрїй конфлікт. Неуступчивість із обох сторін кінчить ся цілковитим розбитєм родинного життя — помімо того, що голова родини такий енергїчний і так любить лад та акуратність. Даремні зусилля поєднати обї сторони так із боку слабосильного та хиткого характеру, але добрячої матери Безсємїонова Кулїни Івановної (пнї Осиповичєва), а почасти і торговника співучим птацтвом, дальшого родича Безсємїонова Перчїхіна (п. Юрчак), даремні великі катастрофи в родинї Безсємїонових, як: обставина, що вся родина з вїймкою матери усумула ся від батька і ненавидить його, вічні сварнї, жалї та плачі, потїм проби самоубїйства Тєтяни, а вкінци і прямо домашня революція. Нїль женить ся проти волї Безсємїонова з дочкою Перчїхіна, швачкою Полею (пнї Стадниковою), а Петро з кокетливою вдовою по тюремному доглядачєви Оленою Миколаєвною Крївцовою (пнї Махнїцка) — даремні всі ті надїї, котрі розбили зівсїм домашнє життє Безсємїонових — старий Васїль Васїлєвич не змінив нї крихітки своєї упертости, хоч бачить, що його погляди вже давно пережили ся. Ось і ціла суть акції: невирозумїлїсть старих супроти молодих.

Закидають „Міцанам“ недостачу сильнїшої акції. Я не сказав би так: акція виступає ту дуже ярко — ми бачимо зівсїм ясно борбу двох таборів і то борбу, переведєну консеквєнтно. Не видержити строгої критики і закид, що та акція не є одноцїльна; преці зараз на перший погляд видно ясно, що вся акція стремить до точно означєної ціли: розлад у родинї стає щораз більший, аж вибухає вкінци катастрофою — розпаденнєм родини. Що більше, я сказав би, будова сєї драматичної акції переведєна навіть... по нормам загально прийнятої драматичної техніки, розумїєть ся, в найголовїйших основних точках, хоч на перший погляд може видавати ся, що поодинокї сцени не стоять із собою в тісній звязи. Берім тїльки строго: Перша дія — відносини в домі Безсємїонових: тираньске поступованнє батька зражує до нього прочу родиду. Друга дія — наслідки тїх відносин: усі стають проти Безсємїонова, — проти його волї любить Нїль бідну Полю, а Петро Крївцову, лучають ся випадки отвертого виступленя проти батька. Трєтя дія доводить розстрїй у родинї до найвисшої точки: нещасна Тєтяна робить (що правда невдалий) замах на своє життє — троїть ся амоняком, а рївночасно Петро, підбадьорений хитрощами Крївцової, заявляє їй свою любов. Нїль вже давнїше постановив женити ся з Тєтяною — за що Безсємїонов викинув навіть Перчїхіна — дарма, що крївняка — із свого дому. Кінчить усьо четвєрта дія, де страшенно напруженї відносини доводять до катастрофи — Петро і Нїль покидають дїм Безсємїонових — ту лишаєть ся тїльки одна Тєтяна, котра як дївчина, що не може вийти замуж, мусить остєвати при батькови. (Конець будє).

Галицкий сойм.

(Вєчїрнє засїданє).

Перше сєї сєсїї вєчїрнє засїданє зачало ся вчєра о год. 1/2 9. вечером промовою відєпрези

дента крайової ради шкільної д-ра Плажка, який пояснює і відправляє заміти, піднесені попередніми бесідниками. Відтак пос. Стадницький в дальшій дискусії над народними школами жадає реформи науки релігії, добрих шкільних будинків і застеріг ся против численних петицій учителів, які виглядають на тероризоване сойму що до підвищення платні учителям; вкінці заявив ся за потребою скорочення науки в народних школах. Пос. Гломбінський жадає «ународовлювання» народних шкіл, викривлення науки німецької мови з женьських шкіл і обмеження її в мужеских, а розширення науки польської мови і літератури. Полемізував з передбесідником, виказуючи, що народні учителі в гірше оплачувані чим вольні і закінчив своїм „ceterum censeo“ про „ународовлене“ народних шкіл, а особливо потребу народного (не наукового?) — *Ред.* виховання учительських кандидатів. На внесені пос. Абрагамовича замкнено дискусію а генеральний бесідник contra пос. Стадницький полемізував остро з гр. Стадницьким, заявляючись за безглядним примусом шкільним, против скорочення науки і за поліпшенням біту народним учителям. Пос. Козловський, як генеральний бесідник про, полемізував головню зі Стадницьким. По фактичних спростованях, в яких забирали голос кс. Пастор, Михаловський, о. Богачевський, Сколишевський і Стадницький, замкнено засіданє по 1/4 год. вночі.

(Нинішнє засіданє).

Засіданє розпочало ся 1/4 год. промовами для умотивованя петицій і внесеня, які відославо до дотичних комісай. По прийнятю до відомости кількох дрібних звітів крайового відділу, пос. Яворський, яко референт шкільної комісії підніс популярність шкільних дискусій так в міських радах Львова, Кракова, в соймі, як і в польській красі. Однак «ународовлене» народної школи є тільки голословною фразою супротив теперішних відносин, тим більше, що поведене молодіжи зависить майже в цілости від настрою самого учителя. Головними хибами в шкільництві є переповнене гімназій і мала видатність народних шкіл, а сему можна зарадити тільки через осововуванє фахових шкіл і помножуванєм народних шкіл. Вкінці жадає бесідник повної автономії Галичини, яку належить піднести яко політичний оклик.

В подрібній дискусії забирали слово над поодинокими квестіями пп. Томашевський, кс. Вільчекевич, Малаховський, Буйновський, Крамарчик і Ценьський, після чого маршалок піддав під голосованє 23 шкільних резолюцій, які відіславо гуртом до шкільної комісії.

З черги пос. Гупка предложив справозданє банкової комісії про крайовий банк. Справозданє кінчить ся слідуочими резолюціями що до парцеляції: Сойм поручає крайовому відділові спонукати заряд крайового банку, щоби при уділеню кредиту інституціям і парцеляційним підприємствам держано ся слідуочих засад: 1) Позички не можуть уділяти ся, як дотепер, тільки на кожній поодинокій парцеляційній інтересі з окрема. 2) Позички можуть бути уділювані тільки в разі предложеня дирекції затверженого надзираючою радою зглядно установленим нею органом парцеляційного пляну, начерканого на підставі зголошень осіб, які мають охоту набути ґрунт. 3) Надзираюча рада крайового банку відповість затвержене предложеного їй парцеляційного пляну, коли з него показує ся: а) що намірено цілковиту парцеляцію двірського обшару без полишення відповідної до будинків фільварку величини решти фільварку, б) що переважуюча часть господарств, які чи то мають ново повстати, чи то побільшити ся, не може мати услівій здорового і самостійного господарського біту.

В дискусії перший заняв голос пос. Олесницький, виказуючи економічні шкоди сего внесеня комісії, яке доведе тільки до подорожіння землі і біржевої, спекулятивної торгівлі нею. Сю промову подамо пізнійше в повнім змісті. Год. 1/2 2. — Засіданє требає дальше.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів посланки можна присилати гроші чеками Цадницької поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідженя (за ескотом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2 річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекки або доброї поруки.

На парцеляцію і купню більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділяв „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783,673 К.
Уділи членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26,576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Льокації:	169,456 К.
На рах. біжучім:	81,968 К.

Всілякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод. —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській кнпгарні.

До
Америки
і Канади

перевозить найдешевше і busідко
ЛІНІЯ КУНАРДА
заступництво для Галичини
ЙОСИФ АЙЛЕ
у Львові, уліця Браєрівска ч. 6.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенціма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Белзця, Сокала, Любичева
10:35	з Ягшана, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятиня
11:45	з Ягшана, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Київ	4:10	до Ягшана, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Гр. малова, Гусятиня, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева
3:45	з Стрия	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокала, Белзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенціма	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемшля Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Законаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івонича, Гусятиня	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава		Івонича, Скали, Гусятиня, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
	на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івонича, Гусятиня, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
	Чорткова, Заліщик, Івонича, Скали, Гусятиня	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
10:02		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рижнять ся від часу львівського о 36 минут. а іменно 12 год. часу середно-європейського — 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містевім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.